

Projektinio darbo metodas ekonomikos ir verslo pagrindų pamokose

Vilniaus paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centras (autorius Vaiva Ščitienė)

Tema (temos), kuriai priskiriate gerosios patirties pavyzdį

Profesijos mokytojų kvalifikacija; Mokymo metodai ir priemonės; Kūrybiškumo ugdymas profesiniame mokyme; Kolektyvinio darbo įgūdžių ir atsakomybės ugdymas profesiniame mokyme; Verslumas

Priemonės tikslas

Ugdyti moksleivių komandinio darbo įgūdžius, mokyti juos kantrybės ir atsakomybės bei padėti atsiskleisti jų kūrybiniams gebėjimams, o tuo pačiu padėti jiems labiau pasitikėti savimi.

Priemonės įgyvendinimas

Moksleiviai pirmą pamoką susipažįsta su projektinio darbo metodo teorija, o tada patys pasidalija į darbo grupes, išsirenka lyderius. Darbo grupėse nusprendžia, kokia tema ruoš projektą ir kokiais būdais sieks jį įgyvendinti (ką nors gamins/suteiks paslaugą, atliks tyrimą ar ieškos informacijos). Tada išsikelia tikslą, numato uždavinius jam pasiekti ir pasidalija darbais bei atsakomybe, numatydami darbų atlikimo terminus ir reikiamus išteklius (paruošia veiksmų planą, kurio laikosi viso projekto metu). Pasidalinti darbai būna susiję ne tik su projekto vykdymu, bet ir su dokumentacijos tvarkymu bei projekto pristatymo ruošimu). Kai projektas būna įgyvendintas, moksleiviai patys ruošia sąmatą (skaičiuoja materialinius ir laiko išteklius) bei atlieka savianalizę (rašo savo atsiliepimus apie tai, kaip jiems pavyko įgyvendinti projektą: darbo grupės narių ir savo kompetencijų, lūkesčių patenkinimo ir klaidų šalinimo įvertinimą). Kai projekto dokumentacija būna sutvarkyta ir pasiruošta projekto pristatymui, visos darbo grupės pristato savo projektus viešai (mokyklos bendruomenei).

Projektą ruošia patys moksleiviai savo jėgomis. Mokytojas juos tik konsultuoja, o esant reikalui – tik pataria. Partneriu gali būti profesijos mokytojas (pvz.: kirpėjo profesiją studijuojantys moksleiviai sugalvoja padaryti šventines šukuosenas vaikų namų auklėtiniams, tačiau jie mokosi vos keletą mėnesių ir neturi spec. žinių ar gebėjimų), kitos profesijos moksleiviai (pvz.: vizualinės reklamos gamintojai nori pagaminti mokyklos kalendorių su joje dirbančių mokytojų nuotraukomis, todėl fotografo profesiją studijuojančių moksleivių pagalba jiems yra kaip tik), kitos mokyklos moksleiviai, verslo įmonės ir pan. – tai priklauso nuo to, kokia tema ir kokiais metodais moksleiviai nori projektą įgyvendinti.

Projektinio darbo metodui skiriama 10 val. Tačiau moksleiviai projektą vykdo ne vien ekonomikos ir verslo pagrindų pamokų metu, bet ir savo laisvalaikiu. Todėl projektai gali trukti nuo 10 iki 100 val., bet dešimtą pamoką/po devynių pamokų moksleiviai turi būti pasiruošę projektus pristatyti.

Sunku yra tai, jei vienoje grupėje susiburia ne viena, o kelios darbo grupės ir jei mokytojas dirba ne su viena, o su keliomis tokiomis grupėmis. Todėl pačiam mokytojui reikia būti kūrybingam ir organizuotam, kad per vieną pamoką suteiktų konsultacijas skirtingus projektus ruošiančioms darbo grupėms. Kitas sunkumas – laikas projektų pristatymui. Jei tokių darbų yra 8 ir daugiau, tai per vieną pamoką visų išklausti nepavyks, todėl tenka tartis su kolegomis ir pačiais moksleiviais dėl kitos pamokos rezervavimo projektų pristatymui.

Pasiekti rezultatai

Projektinio darbo metodo pasiekti rezultatai yra tai, kad mokiniai išmoksta dirbti kolektyve, apskaičiuoti laiką darbams atlikti, tampa daugiau punktualūs, geba objektyviau vertinti save ir kitus (projektų pristatymo metu visos darbo grupės gauna vertinimo anketas su vertinimo kriterijais). Kadangi projektų pristatymą vertina ne tik darbo grupės, bet ir komisija (direktorė, vedėja, kolega), moksleiviai stengiasi elgtis etiškai pristatymo metu (laikysena, apranga, balso tembras, atsakymai į klausimus ir pan.). Tai, kad moksleiviai mato kitų darbo grupių pristatymus ir pabaigoje girdi ne mokytojo, o komisijos įvertinimus/pastabas, padeda jiems objektyviau vertinti savo gebėjimus ir pasiruošti geresniam kitų projektų atlikimui.

Kaip pakito Jūsų veiklos ir paslaugų kokybė įgyvendinus šią priemonę?

Projektinį darbo metodą vykdžiau septynerius metus ir pelniau moksleivių pagarbą. Aš tapau asmeniu, kuris „serga“ dėl jų sėkmės, taigi, tapau kolega, partneriu su „mokytojo charakterio bruožais“. Mano santykiai su mokiniais tapo nuoširdesni, atviresni: jie nebijo man pasakyti savo mintis, išreikšti abejones, išdrįsta pasiginčyti ar šiaip padiskutuoti kitų ekonomikos ir verslo pagrindų pamokų metu. Kita vertus, jiems tapo įdomu ieškoti atsakymų į rūpimus klausimus ne tik internete, bet ir eilinėse pamokose.

Kodėl, Jūsų nuomone, tai gerosios patirties pavyzdys?

Teko girdėti iš kai kurių kolegų, jog „projektas – kryžiaus darbas“. O man – tai pačios įdomiausios pamokos, nes projektinis darbo metodas padeda pastebėti ne tik moksleivių kolektyvinio darbo įgūdžių vystymąsi, bet ir atsiskleisti jų kūrybiškumui. Per šias pamokas aš geriau susipažįstu su savo moksleiviais kaip su asmenybėmis, o tai man padeda geriau juos suprasti, taigi - ir mokyti. Priežastis, kodėl kai kuriems kolegoms projektinio darbo metodas nepatinka, gali būti ta, jog jie tiksliai nežino: kas yra projektas, kaip sėkmingai organizuoti šį darbą arba tiesiog nenori užsiversti „papildomais darbais“ ar atsakomybe. Iš dalies jie yra teisūs, nes kiekvienas projektas – kita mintis, idėja ir tikslas. Todėl vadovauti keliems projektams vienu metu - iš ties, reikia talento (ir patirties). Bet iš kitos pusės – tai poilsis, nes mokytojas gali leisti sau „plaukti“ drauge su moksleivių fantazija, tik retkarčiais priversdamas juos sustoti ir pamąstyti, ar „laikomasi teisingo kurso“. Tai pamokos, kurių metu galima susidraugauti net su didžiausiais tinginiais, nes jų metu nesimokoma apibrėžimų ar sąvokų, o užsiimama kūryba.